

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Ljubljana, 6. jan.
Po 15 letih umrl za udarcem. — V Slavonskem Brodu je o V. Slavenski Ignacij, ki je umrl v bolnišnici Ignacijev, po rodu iz Dolnje Slavonije pri St. Jerneju. Udarca je doživel zaradi udarca, ki ga je dobil pred 15 leti v Ljubljani. Takrat je bil hotel pomiriti skupino nekaterih hotelov, pa je dobil a kolom udarce po glavi. Rana je bila smrtno nevarna, a krepki mladenič je v bolnišnici preživel. Vsako leto pa se je rana odprla, da je odtegnjena, nakar se je spet začela. Ljudi se je za ključavnice, ki so jih dobili v tovarni, da ter dobili službo v tovarni v Slav. Brodu, kjer je bil znan po višjeje monterja. Znan je bil za božičem pa je začel v glavi in moral je v bolnišnico, kjer je čez nekaj dni umrl. Po zdravniškem mnenju je bila smrt rana pred leti, ki se mu letos ni odprla, je povzročilo zastrupljenje smrt. Truplo so prepeljali v isti kraj ter ga tu pokopali.

Let za uboj. — Maribor. sodišče je obsodilo 21 letnega krojaškega pomočnika Konstantina Vlačiča iz Srednje Bistrice. Premurju na pet let in en mesec robije ter na trajno izgubo državljanstva pravice, ker je 24. novembra z nožem oklal Amerjca v Srednji vasi ter poškodoval sina Antona Soka, ki je bil mesec nato v murskosoboljnišnici poškodbam podlegel.

Thotapec ustreljen. — Na opazila leta dan zjutraj so opazili nejni stražniki pri Petanji, da sta dva tihotapca prečkala mejo iz Avstrije. Oba sta bila obložena s puščico. Zastali so jima "Stoj!", toda oba tihotapca sta začela bežati. Stražniki so streljali za njima, ga so ubili, drugega pa razprepeljali v murskosoboljnišnico, kjer bo okrevljal. Lani je izgubil na isti 5 tihotapcev svoja življenja. To drugih ne prestraši. Ti je treba in beda jih goni tihotapstvo.

Spet reducirani jetniki
 Mariborska jetnišnica je spet reducirala 150 jetnikov-kazencev. Poslala jih je domov, saj tako prihrani stroške s hrano in posebno s kurjavo. Tava jetnišnice je zbrala sevesamo tako, ki imajo kazenj kot eno leto in o katerih prepričani, da se bodo na mlad spet lep v vrtili v zapoz. Z aprilom se morajo spet iti nazaj.

Nekateri so bili veseli tega, ki spet ne, čeprav se to čudili. Mnogi so namreč začeli kako dejanje nalašč, saj da bi prišli čez zimo pod roko v tople celice. Niti tega ne privoščijo. Zastonj so dli, njih želja po topli jetnišnici se ne bo izpolnila. To taki, ki nimajo ne strehe ne na ne svojece, da bi lahko šli v jetnišnico in preživeli. Z rešitvijo v jetnišnici so vrženci t na cesto in v mrz, in ob njih raji jih bodo policisti t lovili ter trpali v policijske oore.

Neprestane racije. — V Ljubljani se vrstijo racije druga za drugo. Vsi policijski aparat se večer loti stikanja za sumljivimi ljudmi, vso noč jih loči in nato izženejo iz Ljubljane. Toda to povečini niso tiste na kakke zločince, marveč tiste na brezposelne, ki prihajajo v mesto beračič podpora pri vlatnikih in socialnih uradih pa iskat dela, ki ga seveda dobe. Pred božičem je prišla policija racijo ter polovila 100 ljudi, katerih velika tina so bili brezposelni iz dežel in južnih krajev. Vse te je policija odzvala v pristojne oblasti. Toda 100 jih izženejo, 150 jih vrne. In tako je policija novem letu napravila racijo ter polovila spet okrog 100 ljudi, ki jih izženejo. Polovila jih po hlevih, barakah, kozolcih, kupa, odzvala jih je na deželo, v Bosno, Hrvaško, Dalmacijo. Tako rešuje pri nas vprašanje brezposelnosti policija.

konzularnem poslopu ter se tu razpočila. Malo poprej je odšel konzul Mirošević zdoma. Eksplozija je razbila nekaj šip in prizidek, fasada poslopja je na nekaterih mestih popokala. Policija je takoj dospela na mesto atentata, atentatorja pa še niso izsledili.

Umrla sta: — sodnik Mirko Koršič, po rodu iz Gorice, in upokojeni nadučitelj Karl Benedit, ki je služboval najdalj na Brezovici pri Ljubljani.

Umor v Brebrovniku pojasnjen
 V Malem Brebrovniku pri Ivanjokvih je bil v noči na 22. december umorjen v svoji zidnici 65 letni samski viničar Anton Balazič. Poznali so ga daleč naokrog, ker je bil nekakšen vseznalec, ki so mu zaupali lahko kakršnokoli delo. Našli so ga mrtvega, vsega prebodena. Razen dveh, je imel vsa rebra polomljena. Storilec je bržkone teptal po njem. Orožniki so uvedli preiskavo ter nazadnje aretirali brata Janeza in Antona Bohinca v ljutomerski okolici, ki sta umor priznala. Aretirana je bila tudi vdova Milka Vogrinčeva, sorodnica morilcev in sosedu umorjenega Balaziča, ter njen brat Janko, češ da sta tadvu pripravila načrt za strašni umor. Vsi so v zaporih okrajnega sodišča v Ormožu.

Vlak ga je povozil
 Na postaji Zlebič-Sodražica se je 6. januarja smrtno ponesrečil mizarski mojster iz Sodražice, Ivan Vesel. Z vlakom se je vračal zvečer domov, v vozu je zadremal ter se prebudit zadnji hip, da je lahko še skočil na domači postaji iz vlaka. Skočil pa je na kup snega, omanjnil je na stopnišče vlaka, ki se je tisti hip premaknil. Vesel je padel pod kolesa, ki so šla čez njega. Našli so ga šele zjutraj mrtvega na progi. Zapuščal vдово in več otrok.

Smrtna nesreča obrtnika. — V Ljubljani se je smrtno ponesrečil pekovski mojster Josip Starič, ki ima svojo delavnico v Slomškovi ulici. Ko je pregledoval peč, mu je spodrsnilo ter je padel z visoke peči na tla ter dobil hude notranje poškodbe. Poklicali so zdravnika, ki pa ponesrečencu ni mogel pomagati. Čez nekaj ur je mojster umrl.

Zadušil ga je plin. — V Domžalah je storil žalostno smrt 50-letni posestnik Ferdinand Zupan. Zvečer je legel v posteljo ter si še prižgal cigareto, a je zaspal, preden jo je pokadil ali ugasil. Ka je ogorek zanetil posteljo in ker je bil zrak v sobi segret in je primanjkovalo zraka za o-genj, je postelja samo tlela. Vso sobo je napolnil dušič plin, ki je Zupana zadušil. Ko je zjutraj prišla služkinja in odprla vrata, je bušil vanjo gost dim, Zupana pa so našli že mrtvega.

Znova sneg. — Za božič smo dobili obilo snega, ki se je držal vse do zdaj. Zdaj sredi januarja pa je spet začelo snežiti. Pripravljalo se je že kak teden, a je bilo premrzlo, da bi snežilo. Obeta se nam nov del snežne zime, smučarjem veselje, brezposelnim mrz.

Umrla sta: v Novi vasi pri Mariboru 71 letni profesor in upokojeni bančni ravnatelj Josip Učakar, na Grosupljem elek-trotehnik Filip Marn, ki je bil zaposlen v tovarni motvoz.

Pismo iz Clevelanda

Mamica je pokarala otročičke!
 — Na tisoče naših delavcev je že izgubilo delo, a nihče ni jokal. — "Adamičeva številka" A. D. — Razni drugi "kritiki" prihajajo in reklame je dosti

Koncilmen Young je pred kratkim zahteval od mestne zbornice javno preiskavo slučajja požara, v katerem je izgubila življenje Slovenka Angela Labud. Takoj po požaru je namreč padla obdolžitev, da so bili ognjegasci pijani in da so nadlegovali sosedo za žgano pijačo, namesto da bi vršili reševalno delo. Načelnik ognjegasnega departamenta Granger je sicer uvedel "preiskavo", ki pa se je vršila za zaprtimi vrati in poučeni ljudje trdijo o nji, da je bila navadna farsa. Načelnik Granger je baje pestil priče na zelo grob način ter jih celo zmerjal, ker so vztrajale pri trditvi, da so bili ognjegasci ob priliki omenjenega požara res pijani. No, zdaj dobimo javno preiskavo in upajmo, da bo dognala, ali niso bili ognjegasci morda bolj potrebni krepkih curkov mrzle vode kot pa goreča hiša.

Med tistimi, ki so zahtevali ponovno preiskavo gornjega slučajja, je bila tudi Ameriška Domovina (gospodje so končno menda le uvideli, da so zadnje čase ustrelili preveč grdih kozlov, zato so porabili to priložnost, da se olepšajo v očeh naše javnosti ter se ji ponovno predstavijo kot "šampijoni" milega naroda). V zvezi s tem se A. D. hudo čudi, ker so "naši" fantje v mestni zbornici z mr. Vehovcem vred tekom debate o Youngovi resoluciji — molčali (A. D. pravi, da so molčali vsi trije). Jaz se ne čudim. Nisem namreč pričakoval, da bi se stene mestne zbornice podirle od grmenja, ki ga ne bo dosti čuti, če sploh kaj ... (Tudi A. D. ni pričakovala kaj takega, ampak, ker že igra vlogo samopostavljenega varuha milega naroda v Clevelandu, se ji vidi potrebno, da od časa do časa "matérinski" posvari tudi "naše" zastopnike v mestni zbornici, češ, otročički, dajte malo kričati, da bomo vedeli, kje ste ... Skrbna mamica, kajne?)

Ni še dolgo tega, ko se je A. D. grdo norčevala iz svojih brezposelnih nasprotnikov, ali časi so se spremenili in zdaj bi se lahko posmehovali mi — namreč, če bi bili Pirčevega kalibra, kakopak. Pirc namreč zdaj milo joče, češ, čez štiri sto naših ljudi je Davis spravil ob mestni kruhek ter ga podelil svojim pristašem, celo "ta črnim". Ampak ne mislite, da Pirc javka iz usmiljenja do rojakov, ki so izgubili mestno delo; mož stoče največ zato, ker je tudi njegova zlahta sfrčala iz mestne službe in ker je njegov nekdanji vpliv v mestni hiši, s katerim je lovil med nami lahkoverne kaline, do kraja skopnel. To dvojje ga peče ter mu izvajlja toliko solza, da jih je cele kolone. Ej, saj se poznamo, bratci!

Kar bi v metropoli radi vedeli, je to, kje je zaspala preiskava slučajja denunciranja tajnikov SNPJ v Ohiju, ki jo je objavila A. D. in preiskava "bombnih atentatov" na A. D.

in S. N. D.? Ali je mogoče obležala pod mizo?

A. D. z dne 27. jan. vsebuje toliko spotikanja ob Adamiču, da jo moramo imenovati "Adamičevno izdajo" in da se Adamič res ne bo mogel pritoževati, da mu tudi naši nazadnjaški krogi niso posvečali dovolj pozornosti. Uvod tej "slavnosni Adamičevi izdaji" je napisal menda kar Lojze sam, kar sklepam po tem, ker je uredniški članek prepoln nadutosti, zavijanja, smešnja in neumnosti. Mož se silno hudoje na Adamiča, ker ne odobrava diktature kralja Aleksandra, ker je zapisal, da kmetje v starem kraju verujejo, da je življenje na "onem" svetu precej silnično tukajšnjemu, ker piše "Lubljana" mesto Ljubljana, "Mikha" mesto Miha itd. Možakar seveda ve, da je Adamič pisal tako zato, da Američani lahko pravilno izgovarjajo naša lastna imena, najbrž se mu tudi vsaj dozdeva, da med "vero" in "praznoverjem" ni kakšne bistvene razlike (oboje je plod človekove nevede), da živi v našem kmetu poleg vsiljenega krščanstva tudi še nekaj "poganstva" (ki je tudi bilo — vera!) in da je podvržen vsakojakemu praznoverstvu (čemur se Američani ne bodo mogli čuditi, saj imajo doma več kot preveč takega cvetja) in vedeti bi moral tudi, da Aleksandrova diktatura ni noben blagoslov za Jugoslavijo in da bi bili najbolj veseli baš jugoslovanski kmetje in delavci, če bi je čimprej zlozede vzeli! Ampak mož ne ve, da ni noben blagoslov za Jugoslavijo in da bi bili najbolj veseli baš jugoslovanski kmetje in delavci, če bi je čimprej zlozede vzeli! Ampak mož ne ve, da ni noben blagoslov za Jugoslavijo in da bi bili najbolj veseli baš jugoslovanski kmetje in delavci, če bi je čimprej zlozede vzeli! Ampak mož ne ve, da ni noben blagoslov za Jugoslavijo in da bi bili najbolj veseli baš jugoslovanski kmetje in delavci, če bi je čimprej zlozede vzeli!

Lojze se tudi vprašuje, "od kdaj je v svobodni Ameriki zabranjeno človeku javno povedati svoje mnenje?" Kaj, če bi Lojze v zvezi s tem vprašanjem malec preiskal med zaprašenim šaro na svojem podstrešju ter se poskušal domisliti, ali ni on sam že večkrat grdo napadal ljudi samo zato, ker so si upali javno povedati svoje mnenje o njem, njegovem listu in krožku, ki vidi v njem nekakšnega papeža? Mar je že pozabil, da ni še dolgo tega, ko je nekomu odrekal pravico povedati svoje mnenje o ameriških političnih razmerah, češ, niti državljani se niti! Njemu te pravice nihče ne odreka! Tudi ne pravice izraziti svoje mnenje o Adamičevih delih, pa če jih tudi ne more ali noče pravilno razumeti! In če bi Adamičeva dela najprej pazno prečital ter potem povedal o njih svoje mnenje na dostojen način, bi se tudi nihče ne spotikal obenj radi tega! Ampak on ni podajal svojega mnenja o Adamičevih delih, temveč je zgolj zlobno namigaval, češ, nismo ga poznali do pred dvema letoma in kdo ve, ali ni bil prej kakšna nepridiprav baraba, itd. To, to! In če si Pirc sme dovoliti takšno nečednost, potem si že smemo dovoliti tudi mi, da tako nečednost zavrujemo kot se spodobi! Sicer pa itak vemo, kje Pirc čevlji žuli, kam pes tace moli in kakšne svobode izražanja si želi dični Lojze: takšne, ki bi dovoljevala njemu grdit in blatiti vsevprek, njegovim kritikom pa nadela železen nagobčnik ...

Pirc nemara misli, da nismo tako bistrihi oči, da bi videli med vrsticami, zakaj in čemu gonja Pirc Adamiča, ampak, če misli, da smo res tako slepi in zabiti, se jako moti. Saj je stvar čisto enostavna in preprosta: Enakopravnost in Prosveta se pohvalno izražata o Adamičevih delih, ter priporočata njegovo knjigo "The Native's Return" našim ljudem v nakup, obe jo razpečavata, kar je za Pirca vsekakor več kot zadosten vzrok, da se zaletava v Adamiča ter ga skuša diskreditirati pred svojimi kimavei. Treba se je potruditi, da se pisatelja in knjigo čim bolj osmeši in oblati, da je ljudje ne bodo kupovali! (Če bi jo prodajal Pirc sam, bi bilo drugače!) Kakopak.

Razni "kritiki" Adamiča v A. D. nekaj govorijo, da je imel Adamič preveč raznih pred-

sodkov, ko je pisal o Jugoslaviji in njenih prebivalcih. Mogoče je, da ni bil brez njih, saj je koncem koncev tudi on človek, ampak jaz mislim, da bi ne bilo slabo, če bi se vsi ti "kritiki" do bro pogledali v ogledalo, kajti videli bi, da nihče ne more imeti več in bolj malenkostnih, smešnih in krivičnih predsodkov proti komurkoli ali čemerkoli, kakor jih imajo oni sami proti Adamiču, nam in sploh vsem, ki nočejo trobiti v njihov zarjaveli in zaprašen rog. Vsakemu kar mu gre!

Jože Grdina se hudoje name, češ, njegove besede sem potvarjal, kajti on ni nikjer in nikdar podvomil, da bi Ivan Cankar ne bil naš največji pisatelj. Cemu pa ga je potem v takem smislu primerjal z Vodnikom, Slomškom, Gregorčičem in drugimi slovenskimi pisatelji in pesniki, ki so Jožetu bolj pri srcu? Mar sem jaz kriv, če se tako nerodno izraža, da potem njemu samemu ni všeč? Gospod Jože naj kar še enkrat dobro prečita tisti svoj dopis in videl bo, da se mu ni zgodila nobena krivica.

Ivan Jontex-Podgoričan, 63.

Krojaška unija pričela z vzgojevalnim delom
 Za člane organizira predavateljske in učne tečaje; knjižnice v vseh uradnih uradih

New York. — (FP) — International Ladies Garment Workers unija s 175.000 člani, od katerih jih je pridobila od zadnjega poletja nad 100.000, je pričela z velepoteznim vzgojnim programom za svoje člane v tem mestu in tudi drugod.

Program vključuje večje število predavateljskih in učnih tečajev v raznih krajih mesta, diskuzijske sešanke, gojitev drame in petja — skratka: kompletan program delavske vzgoje in širjenja delavske ideologije. Učni predmeti so: ekonomija, delavska in splošna zgodovina, sociologija, literatura, tekoči socialni in gospodarski problemi.

Na čelu departamenta za vzgojo je Fannie Cohen; stara delavka na delavskem vzgojnem polju, ki je pomagala organizirati Brookwoodsko delavsko šolo in Workers Educational Bureau. Slednji je bil kloroformiran, ko je pred leti Ameriška delavska federacija, predvsem Matt Woll, dobila kontrolo nad njim.

Hitli Ladies Garment Workers je ena izmed tistih redkih unij, ki je že pred leti, kmalu po vojni, spoznala potrebo delavske vzgoje in jo tudi več let z uspehom vršila na sličen način, toda v manjšem obsegu kakor jo namerava sedaj. V letih notranjega boja med komunisti, socialisti in unionisti je bila unija zelo oslajljena. Zadnja leta je to bolezen prebolela ter s prihodom "novega dela" organizirala pretežno večino delavcev v industriji za ženske obleke in deželi.

Vzgojni program določa ustanovitve čitalnic v vseh uradih krajevnih unij. V ta namen bo služila posebna soba s knjigami, revijami in delavskimi časopisi in literaturo sploh. Za to so se odločili po eksperimentiranju, ki je pokazal veliko zanimanje med članstvom za te vrste čitalnice.

Unija bo skrbela tudi za razvedrilo svojih članov. Par krajevnih unij, ki štejejo po več tisoč članov, je že organiziralo svoje pevske zbornice ter dramske skupine. "Naš namen je dati članom priliko do zadostitve vseh njih duševnih težej in potreb ter jih napraviti zavedne in inteligentne člane delavskega razreda," pravi Fannie Cohen, ki ima na svoji strani tudi predsednika unije Dubinskyja in druge glavne uradnike.

Delavska šola v novem terminu
 "Mena, Ark. — Delavska šola Commonwealth College, kjer učitelj ne prejema nobene plače in morajo poleg tega s študenti vred delati po 20 ur na teden, je pričela z novim šolskim terminom, ki bo trajal tri mesece. Šola obiskuje 28 študentov, večinoma delavcev.

Yotto drevo je stanovanje revne črnske družine v okolici Nashville, Tenn.

